

Onderwerp	Jeugdgezondheidszorg onder druk: Noodzakelijke maatregelen en toekomstbestendige oplossingen
Ingediend door	Loes Mulder, afdelingsmanager JGZ
Akkoord bevonden per 11-3-2025 door:	Dhr. Van der Beek, Bestuurlijktrekker (Wethouder gemeente Ede)
Voorgestelde behandelwijze: ☐ Ter informatie ☐ Ter bespreking ☒ Ter besluitvorming ☐ Vertrouwelijk	Planning bespreking: ☒ AO PG en JGZ d.d.: 17 maart 2025 ☒ Bestuurscommissie d.d.: 2 april 2025 ☐ Financiële Commissie d.d.: ☐ Dagelijks Bestuur d.d.: ☐ Algemeen Bestuur d.d.:
Samenvatting	Oplegger bij de Notitie Jeugdgezondheidszorg onder druk De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) staat onder toenemende druk door financiële, maatschappelijke en organisatorische uitdagingen. Hierdoor komt de basisdienstverlening steeds verder onder druk te staan, terwijl de zorgvraag tegelijkertijd complexer wordt. Verschillende visies en zorgakkoorden, waaronder de Hervormingsagenda Jeugd, het IZA, GALA, de Visie Eerstelijnszorg 2030 en NL 2040, benadrukken de noodzaak om de huidige situatie te verbeteren en aan te passen om verdere knelpunten te voorkomen. Ondanks de recente extra middelen van gemeenten in Gelderland-Midden vanuit het traject Toekomstbestendige GGD/JGZ, blijkt dat de basis van de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) nog niet op het gewenste niveau is. De beschikbare middelen zijn op dit moment niet toereikend om de stijgende vraag en de druk op de jeugdzorg op te vangen. Dit blijkt uit nieuwe inzichten, praktijkervaringen en de complexiteit van het werk binnen een context van personeelstekorten en hoog ziekteverzuim (2%-punt boven begroting). Tijdens de bespreking van de verschillende modules JGZ begin vorig jaar is door de bestuurders aangegeven dat er behoefte is aan inzicht in wat er nodig is om de basis verder op orde te krijgen en de JGZ toekomstbestendig te maken. Dit verzoek heeft geleid tot een herziening van prioriteiten en werkwijzen, waarbij niet alleen de onderliggende processen, maar ook de bedrijfsvoering opnieuw zijn geëvalueerd. Uit de analyse blijkt dat additionele tijd en middelen nodig zijn om de basis te versterken. Tegelijkertijd spelen nieuwe uitdagingen een belangrijke rol, zoals wijzigingen in gemeentelijke begrotingen, aanpassingen in het Rijksvaccinatieprogramma, de aanbesteding van het digitale kinddossier JGZ en de overgang van Samen Starten naar GIZ. Om de focus te behouden op het versterken van de basis, is besloten om verschillende innovatieve projecten die in het kader van Toekomstbestendige JGZ waren gestart, tijdelijk on hold te zetten. Dit creëert de ruimte om eerst de basis te versterken, zodat vervolgens gericht kan worden doorontwikkeld. Deze keuze is besproken en toegelicht via verschillende presentaties en een notitie in zowel het Ambtelijke Overleg Publieke Gezondheid (AOPG) als de Bestuurscommissie Gezondheid (BG). Hoewel de opdracht helder is – ‘nooit meer afschalen’ zoals in 2022 gebeurde – is de realiteit dat het op dit moment niet altijd lukt om de basisdienstverlening volledig te bieden. De huidige uitdagingen, zoals beperkte capaciteit en structurele knelpunten, vereisen voortdurende afwegingen binnen de beschikbare middelen. Middelen die, in vergelijking

	met andere GGD'en, relatief beperkt zijn. Zowel ad-hoc als structurele maatregelen zijn genomen om de werkdruk te beheersen en de continuïteit van de dienstverlening zo goed mogelijk te waarborgen. Desondanks blijkt dat de basisdienstverlening niet volledig gerealiseerd kan worden, met directe gevolgen voor de kwaliteit en toegankelijkheid van de zorg. Deze problematiek is reeds besproken in de Ambtelijke Werkgroep Toekomstbestendige GGD/JGZ en in de Bestuurscommissie Gezondheid van 19 februari jl. In de komende vergaderingen van het AOPG op 17 maart en de Bestuurscommissie Gezondheid op 2 april zal hier verder op worden ingegaan. De Bestuurscommissie Gezondheid heeft op 19 februari gevraagd om een notitie waarin verschillende scenario's, maatregelen en een breder perspectief worden geschetst. Deze notitie is bijgevoegd. Samen met de gemeenten wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn om een toekomstbestendige JGZ te realiseren, die beter in staat is de gezondheid en het welzijn van jeugdigen en gezinnen te waarborgen. Door te werken aan een solide basis wordt de veerkracht en flexibiliteit van de JGZ versterkt, zodat beter kan worden ingespeeld op veranderingen en nieuwe uitdagingen. Dit traject is reeds doorlopen. Destijds lag de nadruk vooral op de inhoudelijke doorontwikkeling en innovatie van de Jeugdgezondheidszorg (JGZ). Wat daarbij echter onvoldoende aandacht heeft gekregen, en niet in de aanpak is meegenomen, zijn de onderliggende processen en de inrichting van de bedrijfsvoering die nodig zijn om de JGZ toekomstbestendig te maken. Dit, in combinatie met recente maatschappelijke ontwikkelingen, zorgt dat de dienstverlening van de JGZ steeds verder onder druk komt te staan. Het belang van een solide basis was destijds al duidelijk, maar de omvang van de benodigde veranderingen wordt nu pas volledig zichtbaar. Dit onderstreept de noodzaak om de basis stevig neer te zetten, zodat de organisatie en de dienstverlening op lange termijn kunnen worden versterkt. Deze notitie vormt de basis voor verdere gesprekken en besluitvorming in de Bestuurscommissie Gezondheid. Gemeenten en andere betrokken partijen worden uitgenodigd om hierover het gesprek aan te gaan.
Hoofdvraag	Korte termijn: Om op korte termijn de dienstverlening te kunnen blijven bieden, moeten we gerichte tijdelijke noodmaatregelen nemen om ongecontroleerde afschaling te voorkomen. Dit betekent dat bepaalde werkzaamheden worden afgezegd, gericht worden afgeschaald of op een andere manier worden ingericht. Tegelijkertijd moeten we onderzoeken waar extra financiering een oplossing kan bieden. Het ziekteverzuim ligt momenteel, gemiddeld genomen, 2%-punt hoger dan in de begroting is aangenomen. Een interne taskforce is opgericht om het verzuim structureel omlaag te brengen. Uit een eerste analyse blijkt dat de oorzaken van het verzuim niet eenvoudig op te lossen zijn. De verwachting is dat het verzuim pas in de loop van 2026 gaat dalen. Om geen noodmaatregelen te hoeven treffen is meer formatie nodig dan in de begroting is voorzien, het financiële effect hiervan in 2025 en 2026 is in totaal € 800.000,-. Extra financiering leidt echter niet direct tot een oplossing, omdat het vinden van geschikt personeel een uitdaging blijft. We kunnen als organisatie dan ook geen garanties geven dat extra middelen direct leiden tot meer personele inzet.

	Gevraagde besluiten: Concreet vragen wij in deze notitie aan gemeenten om een fundamentele keuze te maken uit de volgende opties: 1. Zijn gemeenten bereid om gezamenlijk tijdelijke (t/m 2026) extra financiering van € 800.000 vrij te maken, zodat de voorgestelde noodmaatregelen niet doorgevoerd hoeven te worden en tevens ongecontroleerde afschaling wordt voorkomen? 2. Zo ja, dan vragen wij gemeenten een keuze te maken in de wijze van financiering. Wij zien hiervoor twee opties: 2.1. Een resultaatbestemming voor 2024, voortkomend uit het GGD-resultaat van dat jaar 2.2. Incidentele ophoging van de gemeentelijke bijdrage in 2025 en 2026. 3. Zo niet, dan is de JGZ niet in staat het volledige basisdienstverleningspakket aan te bieden en moeten de noodmaatregelen als volledig pakket worden doorgevoerd. Zijn de gemeenten akkoord met het volledige pakket aan voorgestelde noodmaatregelen om ongecontroleerde afschaling te voorkomen? Indien wordt gekozen voor extra financiering of het invoeren van noodmaatregelen, hanteren wij de volgende uitgangspunten: 1. Aanvullende noodmaatregelen bij verslechtering van de situatie: Mocht de situatie verder verslechteren en de huidige maatregelen niet toereikend blijken, dan kan het nodig zijn aanvullende stappen te zetten om de continuïteit van de dienstverlening te waarborgen totdat een structurele oplossing is gevonden. 2. Flexibiliteit in de keuze en uitvoering van maatregelen: De voorgestelde maatregelen zijn tijdelijk en kunnen waar nodig worden aangepast op basis van de ontwikkelingen en de voortgang van de implementatie. 3. Duurzaam inzetten van extra financiering: Indien de situatie verbetert, blijft de toegekende financiering gericht op het versterken en stabiliseren van de dienstverlening. Extra geworven capaciteit kan niet direct worden afgebouwd, omdat het personeel onder contracten valt. Wel streven we ernaar in dat geval transparant te verantwoorden hoe de extra middelen bijdragen aan een betere en efficiëntere dienstverlening. Lange termijn: Daarnaast vragen wij gemeenten om actieve betrokkenheid, via het ambtelijke overleg PG (of indien gewenst in een werkgroep in opdracht van de Bestuurscommissie Gezondheid). bij:. • Het herijken van het collectieve en lokale JGZ-aanbod. • De doorontwikkeling van de JGZ-strategie voor 2026 en verder.
Collectief advies van: ☐ AO PG en JGZ ☐ Bestuurscommissie Gezondheid	
Procesbeschrijving	
Bijlage(n)	